

Ενημέρωση για την καταγραφή συνεδρίας σε μια σύγχρονη και εξ αποστάσεως διδασκαλία

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) συμμετέχει ενεργά στα μέτρα για τον περιορισμό της εξάπλωσης του κορωνοϊού COVID 19 και παράλληλα υποστηρίζει τη συνέχιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσω διδασκαλίας εξ αποστάσεως, κατά την περίοδο εφαρμογής των έκτακτων μέτρων και την αναστολή της διδασκαλίας με φυσική παρουσία.

Το ΕΚΠΑ προσφέρει ένα σύνολο από εργαλεία σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά και για διαφορετικές ανάγκες, όπως αναλύονται στην ιστοσελίδα <http://teachremote.uoa.gr>.

Κάποια από τα εργαλεία αυτά παρέχουν τη δυνατότητα καταγραφής μιας εξ αποστάσεως συνεδρίας, δυνατότητα η οποία ενδεχομένως απασχολεί μέρος του διδακτικού προσωπικού που οργανώνει αντίστοιχες διδασκαλίες. Για το λόγο αυτό θεωρούμε σκόπιμο να ενημερώσουμε όλους εσάς που ενδιαφέρεστε για μια τέτοια δράση καταγραφής ή/και ανάρτησης του περιεχομένου της σε κάποια ιστοσελίδα και να σας εξηγήσουμε σύντομα ποιες είναι οι συνέπειές της με γνώμονα **τα προσωπικά δεδομένα και μόνο**.

Κατά την καταγραφή της συνεδρίας γίνεται συλλογή προσωπικών δεδομένων των διδασκόντων (φωνή, εικόνα, άλλα προσωπικά χαρακτηριστικά ανάλογα με τη λήψη) και ενδεχομένως και των φοιτητών (φωνή, εικόνα, γραπτά σχόλια) ανάλογα με το εργαλείο και τις ρυθμίσεις.

Ο σκοπός της καταγραφής μπορεί να είναι μόνο η δημιουργία αρχείου εκ μέρους του διδάσκοντα ή και η ανάρτησή του σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες του ΕΚΠΑ ή εκτός αυτού.

Οι ενέργειες της καταγραφής ή/και της ανάρτησης συνιστούν επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (εφεξής επεξεργασία) και δημιουργούν υποχρεώσεις στο ΕΚΠΑ σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (ΕΕ 2016/679 - GDPR) και τον Ν. 4624/2019, οι οποίες πρέπει να εξεταστούν αν είναι εφικτές πριν την κάθε επεξεργασία και συνοπτικά μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

1. Πριν τη επεξεργασία, θα πρέπει να υπάρχει η κατάλληλη ενημέρωση των φοιτητών για τους σκοπούς, τη νόμιμη βάση το χρόνο διατήρησης του αρχείου καταγραφής ή και του χρόνου ανάρτησης, τα δικαιώματα τους κλπ. σύμφωνα με τον κανονισμό.

2. Να υπάρχει ρητή συγκατάθεση από διδάσκοντες και φοιτητές για να είναι η επεξεργασία σύννομη, επειδή η καταγραφή και η προβολή είναι επεξεργασίες για άλλον σκοπό από τον αρχικό, αυτόν της συμμετοχής στην εξ αποστάσεως διδασκαλία. Το ΕΚΠΑ πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την κάθε συγκατάθεση (αρχή της λογοδοσίας).
Ως προς την συγκατάθεση των διδασκόντων, η επεξεργασία των δικών τους προσωπικών δεδομένων γίνεται αποκλειστικά με δική τους απόφαση και θετική ενέργεια, τα οποία αποτελούν την απόδειξη της ελεύθερης βούλησης τους, γεγονός που καθιστά νόμιμη τη συγκατάθεση τους
3. Οι φοιτητές (κυρίως) έχουν το δικαίωμα να άρουν την συγκατάθεσή τους κάθε στιγμή, ή να ασκήσουν το δικαίωμα για τα προσωπικά τους δεδομένα της πρόσβασης, διαγραφής, ή της εναντίωσης. Στην περίπτωση της άρσης της συγκατάθεσης ή αιτήματος διαγραφής απαιτείται επεξεργασία του αρχείου καταγραφής ή και της εκ νέου ανάρτησης του. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων, θα πρέπει ληφθεί υπόψη και η διαδικασία εντοπισμού του μέρους του αρχείου που θα πρέπει να τροποποιηθεί.
4. Για τους φοιτητές που δεν έχουν δώσει συγκατάθεση θα πρέπει να μπορούν να ληφθούν τεχνικά μέτρα, όπως ενδεικτικά, για τη μεν απευθείας μετάδοση τη δυνατότητα ανωνυμοποίησης (π.χ. μέσω σίγασης του μικροφώνου ή αλλαγή χροιάς/παραμόρφωση φωνής), προκειμένου να τεθεί το ερώτημα, ή, για την περίπτωση της ανάρτησης εκ των υστέρων, η δυνατότητα τεχνικής επεξεργασίας του καταγεγραμμένου υλικού (π.χ. μοντάζ). Ο διδάσκων θα μπορεί, εφόσον το κρίνει απαραίτητο για τη διδακτική διαδικασία, να επαναλάβει ο ίδιος το ερώτημα που τέθηκε από το φοιτητή (που μπορεί να υποβληθεί γραπτά σε προσωπικό μήνυμα).

Το Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου σε συνεργασία με τον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (DPO) εξέτασαν τις παραπάνω υποχρεώσεις σε συνάρτηση με τους διαθέσιμους πόρους και τις απαραίτητες δεξιότητες που απαιτούνται για εξυπηρετήσουν και να καταστήσουν την κάθε επεξεργασία νόμιμη. **Κρίνουμε ότι στην παρούσα στιγμή είναι αρκετά δύσκολη η ικανοποίηση των εν λόγω υποχρεώσεων μας ως ΕΚΠΑ και για τον λόγο αυτό δεν προτείνουμε την καταγραφή των εξ αποστάσεως διδασκαλιών.**

Με την ευκαιρία αυτή θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στις περιπτώσεις ανάρτησης των αρχείων καταγραφής σε δικτυακές υπηρεσίες παρόχων, των οποίων οι όροι παροχής υπηρεσιών που αφορούν το περιεχόμενο και οι πολιτικές ιδιωτικότητας και προστασίας

δεδομένων δεν είναι σαφές αν διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το GDPR ή δεν το πράττουν. Οι υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν, όπως μπορεί να είναι τα social media ή άλλες υπηρεσίες cloud, είναι πιθανόν να μην εγγυώνται τη προστασία του περιεχομένου σας.

Να διευκρινίσουμε εδώ, ότι οι πάροχοι δικτυακών υπηρεσιών για μεν τα προσωπικά σας δεδομένα ως συνδρομητής (χρήστης) τους είναι Υπεύθυνοι Επεξεργασίας και συμμορφώνονται πλέον με το GDPR, για δε το περιεχόμενο που αναρτάτε θεωρούνται Εκτελούντες την Επεξεργασία και ενδεχομένως να μην δεσμεύονται για τη προστασία του. Το ΕΚΠΑ ως υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί μόνο Εκτελούντες την Επεξεργασία που παρέχουν επαρκείς διαβεβαιώσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και επομένως φέρει επιπλέον ευθύνη για όποια παραβίαση προσωπικών δεδομένων συμβεί. Συνιστούμε επομένως να εξετάζετε πολύ προσεκτικά τους όρους παροχής των υπηρεσιών και να αποφεύγετε αναρτήσεις καταγραφής με προσωπικά δεδομένα αν δεν είστε βέβαιοι για την προστασία τους.

Επιπλέον, αν δεν σας παρέχονται πληροφορίες για την χώρα αποθήκευσης της καταγραφής σας ή υπάρχει πληροφόρηση στους όρους χρήσης ή στις πολιτικές του παρόχου, όπως (υποσημείωση δική μας):

«Διατηρούμε διακομιστές σε ολόκληρο τον κόσμο και η επεξεργασία των στοιχείων σας μπορεί να γίνει σε διακομιστές που δεν βρίσκονται στη χώρα στην οποία κατοικείτε. Η νομοθεσία προστασίας δεδομένων διαφέρει ανάλογα με τη χώρα, με κάποιες χώρες να παρέχουν μεγαλύτερη προστασία από άλλες....» (<https://policies.google.com/privacy?gl=GR&hl=el#enforcement>)

Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι η συνδρομή σας καλύπτει τις υποχρεώσεις (του ΕΚΠΑ) προς το GDPR για τις Διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς με σκοπό να διασφαλίζεται ότι το επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων που εγγυάται ο κανονισμός δεν υπονομεύεται. Να θυμίσουμε ότι ο GDPR έχει εφαρμογή στις χώρες μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), οι υπόλοιπες θεωρούνται τρίτες χώρες.

Οι παραπάνω υποχρεώσεις εξασφαλίζονται αν υπάρχουν οι κατάλληλες εγγυήσεις, για τις οποίες συνήθως αρκεί η υπογραφή μεταξύ του ΕΚΠΑ και του παρόχου των εγκεκριμένων από την ΕΕ Πρότυπων Συμβατικών Ρητρών (Standard Contractual Clauses). Αυτό κατά κύριο λόγο συμβαίνει στις εμπορικές άδειες χρήσης. Διαφορετικά, για να είναι νόμιμη η ανάρτηση, οι φοιτητές και οι διδάσκοντες που τα προσωπικά τους δεδομένα περιέχονται στο αρχείο καταγραφής, εκτός των όσων αναφέρθηκαν στην αρχή, επιπλέον, πρέπει να δώσουν ρητή

συγκατάθεση στην προτεινόμενη διαβίβαση, αφού ενημερωθούν για τους πιθανούς κινδύνους που εγκυμονούν τέτοιες διαβιβάσεις για αυτούς λόγω απουσίας κατάλληλων εγγυήσεων.

Σε κάθε περίπτωση για θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων μπορείτε να επικοινωνείτε με τον Υπεύθυνο Επεξεργασίας Δεδομένων του ΕΚΠΑ στο dpo@uoa.gr